

L'Onyar, vist per Santiago Rusiñol.

Una nova percepció de l'Onyar

En una comunicació presentada a les *Jornades sobre Turisme i Medi Ambient* de Sant Feliu de Guíxols, Alexandre Nogué citava aquesta frase de Gombrich: “Són els paisatges pintats els que ens descobreixen la Naturalesa”. Wilde devia voler dir quelcom semblant quan afirmava que “la Naturalesa imita l’art”.

Penso en aquestes paradoxes mentre contemplo l’exposició *Girona i l’Onyar*, muntada per Glòria Bosch i Mir a la sala d’exposicions de la *Caixa*. A les seves parets, literatura i arts plàstiques es donen la mà per descobrir i explicar, amb paraules i imatges, el misteri del riu familiar de Girona.

Alexandre Nogué, en el seu treball, parlava del poder de l’art com a condicionant de la percepció, i de l’apreciació estètica del paisatge real com una derivació de l’apreciació estètica dels paisatges pintats. Segons aquesta tesi, un paisatge ens produeix una emoció estètica quan hi reconeixem un antecedent avalat artísticament: alguna obra plàstica que ha reproduït l’indret i que nosaltres hem pogut contemplar. Em sembla que podríem dir el mateix de la literatura: si ens fascinen algunes ciutats o determinats paratges, és per la descripció que algun escriptor n’ha fet i que hem tingut ocasió de llegir. Els exemples, tant en un camp com en l’altre, són infinits, i cadascú podria aportar els seus.

Per això és interessant una exposició com aquesta: perquè connecta l’art amb la realitat i la literatura amb la vida en una simbiosi inextricable i enriquidora. De la cruïlla d’aquesta contemplació múltiple, en sorgeix una nova percepció. Quan sortim de la sala i, a l’altra banda del carrer, ens aboquem a la barana del riu, ja no sabem si veiem l’Onyar veritable, si contemplem un oli de Rusiñol o si llegim una pàgina de Ruyra. Però sabem que coneixem l’Onyar molt més profundament que abans.

- D’això se’n diu escriure de memòria: Maria Lluïsa Borràs, crític d’art, diu a *La Vanguardia* que Fidel Aguilar era un “pintor noucentista”. Tino Soriano i Anna Oliver, en un article sobre Banyoles al dominical d’*El País*, parlen del “paseo de mossèn Lluís Companys, cronista de la ciudad y párroco”. El suplement d’*El Periódico* sobre els pobles de Catalunya, en l’apartat dedicat a Girona, diu que la cadira de Carlemany a la catedral és una “silla tallada en madera”, i assegura que el pont de l’alferes Huarte va ser “construido por prisioneros republicanos y arrastrado seguidamente por la riada de 1940”. Quan s’escriu de memòria, es corre el risc de donar gat per llebre.

- *La Farga*, la publicació que duia com a subtítol “revista del Casal de Jubilats de Salt”, comença una nova etapa amb un subtítol més breu: “Revista de Salt”. És una sort per a un poble la de tenir una revista pròpia, però encara ho és més la de tenir uns jubilats disposats a sacrificar el seu butlletí social en benefici de la col·lectivitat. Al Club, que continuarà essent l’editor de *La Farga* i que aporta a la nova etapa el capital de tots els seus subscriptors, se li ha d’agrair l’obertura d’esperit que ha fet possible aquest gest exemplar.

- Fa dos mesos, Enric Marquès parlava en aquesta revista de Pere Mayol, pintor i mestre de pintors. Ha passat mig any de la seva mort, i sembla que ningú no es mobilitza per retre-li l’homenatge pòstum que caldria. Amb motiu de la mort recent d’un altre pintor gairebé homònim —Mallol Suazo—, Jaume Pla va escriure a *La Vanguardia* aquestes ratlles que es poden aplicar literalment al cas del pintor de Llagostera: “És grotesc i dramàtic que una sèrie d’artistes cal que es morin per ocupar un espai en la lletra impresa. Un espai curt i ocasional: l’espai d’una notícia. La seva obra, que era ignorada i oblidada en els dominis de la lletra impresa, tornarà a caure en l’oblit més absolut, més injust i més estúpid”.

- Pere Caner, el cronista *no oficial* de Calonge, va morir fa quatre anys, però encara apareix periòdicament entre els vius amb els seus treballs inèdits, publicats en els successius volums dels *Estudis sobre temes del Baix Empordà*. Perfectament enllestits i guardats en els calaixos domèstics, aquests textos que la seva vídua lliura a la impremta són la millor manera d’assegurar *post mortem* la merescuda perdurabilitat de Caner.